

manera que la seva contemplació fos entenedora, a base de plafons explicatius. Hi havia un control de l'accés de visitants i unes hores d'obertura al públic. Ara, les ruïnes són fàcilment accessibles dins i fora d'horari i no hi ha cap vigilant -l'Ajuntament deu voler estalviar un sou-, cosa que ha permès que més d'un plafó hagi estat destruït, que s'hagin malmenat, també, parets i elements arqueològics de la vil·la i que tot es vegi molt deixat. Valdria la pena que aquesta joia fos valorada com cal.

Blanes: Aspronis | Aspronis cobreix una àrea que s'estén per tota la Costa Brava sud i part del Maresme i més enllà i tot. És una entitat sense ànim de lucre que des de fa 40 anys defensa els drets de les persones amb discapacitat intel·lectual i que ofereix assistència adequada i professional per garantir una bona qualitat de vida als acollits i la seva integració social i laboral. Va ser fundada per gent altruista (un dels fundadors, Joan Ferrer i Ferrer, ha mort fa poc) a la qual, aviat, s'hi van afegir els representants dels ajuntaments dels pobles afectats. Els principals llocs d'actuació que avui dia té l'entitat són el Centre Ocupacional El Vilar (situat al sector de Mas Borinot, a Blanes), el Centre d'Atenció Especialitzada i Residència Pinya de Rosa (a Palafròls), el Centre Especial de Treball El Vilar i el Servei Ocupacional d'Inserció (a Malgrat de Mar), i el Centre de Desenvolupament Infantil i Atenció Precoç i la Llar-Residència (a Blanes). Aspronis viu

de les subvencions oficials i de les aportacions voluntàries dels seus 260 socis. Com a dades exemplificants podem esmentar que el Centre de Desenvolupament i Atenció Precoç va atendre l'any 2009 uns 1.400 infants; el Centre Ocupacional El Vilar atén 90 usuaris en edat laboral i amb un grau de disminució al voltant del 65%; el Centre Pinya de Rosa ofereix 46 places de residència assistida, 8 places al Centre d'Atenció Especialitzada, i algunes estades per a un temps limitat i raons familiars urgents; els Serveis Residencials El Vilar disposen de tres habitatges per a un total de 29 usuaris, assistits per 14 monitors, i El Centre Especial de Treball El Vilar dóna feina a 130 persones discapacitades psíquiques i a 80 professionals. En aquest centre s'hi realitzen tasques de producció industrial: manipulats, empaquetatge, muntatges elèctrics, fabricació i venda d'articles de suro... També s'hi fan treballs de jardineria per a empreses privades i institucions públiques, senyalització viària i instal·lació de mobiliari urbà, trasllats de material, muntatges, etc. Fins ara era relativament fàcil trobar empreses que donessin feines d'aquest tipus al taller d'El Vilar. Ara, però, la crisi econòmica fa que molts ajuntaments hagin restringit les seves peticions i que moltes fàbriques facin servir els seus propis treballadors, que si no haurien d'anar a l'atur, per a les feines secundàries que feien els disminuïts. Mal moment, doncs, per a Aspronis i per a les seves seccions.

LA CERDANYA

erola simon

Conflictes d'aigua | L'aigua és un bé de primeríssima necessitat que només entén de gravetat. Cau on cau i s'escola per dins i per fora la terra, sempre buscant el lloc més fàcil per tirar cap avall. Durant el seu periple resulta que travessa fronteres i termes municipals. El seu aprofitament públic i privat genera infinitat de conflictes entre veïns. La reglamentació de l'aigua es remunta a les primeres ordenacions jurídiques prescrites pels reis, i sobre aquestes s'ha anat teixint una complexíssima legislació que reparteix l'aigua entre els habitants. Tot això a Cerdanya es complicà amb la divisió de la comarca el 1659. Actualment, la població de Llívia reclama la devolució d'un cabal del riu d'Er que es va desviar cap a França fa 40 anys. Apareix també amb intermitència el conflicte de Puigcerdà i l'aigua del Querol. Tot plegat és somort però real: es tracta de conflictes freds entre veïns que viuen en un indret on l'aigua és relativament abundant. Ara bé, imaginem per un moment que fos un bé escàs del qual depengués la supervivència de la població. Què passaria?

Fires medievals | Els darrers anys han proliferat enormement les fires anomenades *medievals*. A Cerdanya també. Potser sí que en alguna vila pionera d'aques-

>> **Taller ocupacional d'El Vilar, en el polígon industrial de Malgrat.**

>> **La vila de Llívia, que reclama la devolució d'un cabal del riu d'Er.**

ta idea la fira medieval tenia un cert interès, potser sí que al principi hi havia voluntat de ser mínimament fidels amb l'oferta de productes i activitats, però avui la cosa és ben diferent. Val a dir que al segle XXI una fira fidelment medieval seria il·legal per insalubre, però malgrat totes les distàncies, aquestes activitats han perdut l'oportunitat d'ensenyar quelcom a la gent. S'han convertit en un pastitx de venedors de quincalla fabricada a la Xina, i artesans d'embotits i formatge mig vestits de medievals, tot plegat amenitzat per grups de grallers amb tarota i sac. Senyors, si cal fer fires, fem fires, però no cal que enganyem el personal.

La marxa nòrdica | Sempre hi ha lloc per a noves propostes esportives, sobretot si són tan assequibles i transversals com la marxa nòrdica. La pràctica d'aquest esport, originari del nord d'Europa, s'està estenent per la Cerdanya i el Pirineu gràcies a la feina de l'Associació Esportiva Nordic Walking Pirineus, que té com a objectiu l'ensenyament de la marxa nòrdica i la divulgació dels seus beneficis per a la salut. Aquesta proposta consisteix a caminar amb uns pals especialment dissenyats gràcies als quals es treballa fins al 90% de la musculatura corporal. Gent de totes les edats i condicions físiques poden practicar la marxa nòrdica, que té el seu origen en l'entrenament d'estiu dels esquiadors de fons. Aquesta interessant activitat té totes les característiques necessàries per popularitzar-se, senyal que encara no està tot inventat. .

EL RIPOLLÈS

ramon alabau

En Cisco del Querol | Hi ha oficis en vies d'extinció que no cedeixen mentre en restin representants que, lluny de la seva esplendor, es resisteixen a desaparèixer. Aquesta tardor ens ha deixat, als 87 anys, un personatge entranyable de la nostra comarca, Francesc Pastoret, més conegut com en Cisco del Querol, el darrer pastor eugasser dels Pirineus, veí de Molló, sobirà de Rojà (Vallespir) i ànima de la Tria de Mulats d'Espinavell. Sortosament, el nostre pastor transhumant va poder gaudir en vida d'un merescut reconeixement per la seva tasca i va ser distingit, entre altres, amb la medalla Francesc Macià i amb la de l'Agricultura Catalana, ambdues atorgades per la Generalitat.

La nostra geografia està solcada pels històrics camins ramaders que els xais o les eugues empraven a l'hora d'anar a pasturar, a l'estiu, a les herba-des dels cims, fins que l'univers de la llana va ser substituït pel del cotó i els mites de la modernitat van acabar imposant-se, arraconant tradicions milenàries. *Carrerada, retirada, jaça, girada* o *baciva* són paraules que estan de dol i ja definitivament relegades a l'estàtica fredor dels diccionaris. A poc a poc va minvant la nòmina de tots els qui vam poder guitar la sorollosa des-

filada dels bens pels carrers dels nostres pobles.

Tanmateix la vida continua, i aquesta tardor s'ha celebrat a Ripoll la Trobada de Pastors de tot l'Estat, unes jornades programades amb la voluntat d'endegar projectes formatius i encarar nous reptes de futur.

Galeria de fantasmes | Al segle XV, un poeta francès deplorava la fugida del temps amb el vers «Mais où sont les neiges d'antan?». Tot un seguit de personatges, com ara en Cisco del Querol, ens han anat deixant, i cada vegada ens falten més peces al trencaclosques. Cada poble coneix les seves absències. Referint-nos exclusivament a Ripoll, ¿qui recordarà el professor Amils repartint diaris casa per casa i parlant-nos apassionadament de Verdaguer? On rau la paradeta dels *cacueros*, que venien caramels, pipes i cacauets a l'entrada dels cinemes? Queden gaires imatges mentals d'aquells *llímpies* que paraven sota les voltes de la plaça Gran, comandats pel Segura? Què se n'ha fet del nunci que, a cops de trompeta, convocava els vilatans a la cantonada i els explicava les darreres noves del consistori? Arribarem a creure'ns que durant les etapes del Tour en Pere Solà escrivia, sobre una pissarra penjada a la plaça del Corral, la classificació del dia? Qui trobarà a faltar cada estiu, a la renovada plaça de Sant Eudald, la parella de valencians amb la seva càrrega de pirulins punxeguts i gelats casolans?

>> **Marxa nòrdica a la Cerdanya.**

>> **Coberta del llibre de Ferran Miralles i Joan Roura.**

